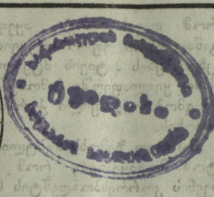

გაზეთის შპსი

გაზეთი: ერთი წელი — ექვსი მან., ნახევარი წელი — სამი მან., სამი თვე — ერთი მან. და ხუთმეტრი მართი, ერთი თვე — სამი აბანი.

წერილები ამ აღმოსავლურ და გამომცემლობაში: В. Ткачев, в редакцию газеты „ПРОБА“.

სელის-მოსწრა
თელისში: გაზეთის „ლორეს“ კანტონში
მთლიანად: ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

რედქციამ ძველი ინსტიტუტის კუხაზედ, სოლომონ მირიანაშვილის სახელობაში.
მანტორა. ივ მიტის ბიბლიოთეკაში, სასახლის მიდამოებზე, მხურვალის სახელობაში.

შენიშვნა:

—საქართველო: თელისი, 6 სექტემბერს
—ანდრონი თელისის აზნაურების საგანგებო კომიტეტის სხდომის განცხადებაში — წერილი კომიტეტში — თელისის მოამბის — წერილი რედქტირებთან — რედქტირებთან — აღმოსავლური რესპონდენტის — მასაჟიზმის, შთაბეჭდილება რუსეთის წარმომადგენელი — უცხო ქვეყნებში საფრანგული — ნარკოტიკული — საქართველოს ცხოვრების დანაშაულები: კვირა თბილისის ენციკლოპედიაში

კმაყოფილი ცხოვრება, სამართალი და ქვეყნობა. მანერისა და კეთილშობილს მივლენა, საღვთო დედინახეთ, გლეხობაში, თუ აზნაურებში, ჩვენ ერთნაირი მივსდებით, თანაწრად მივლენით იმათ ვისგანაც ეს მოვლენა წარმოსდგება...

თელისის აზნაურების საგანგებო კომიტეტის განცხადება

პირველი სექტემბერს გაიხსნა თელისის თავდაზნაურების საგანგებო კრება. უ. გუბერნიის მარშალმა პირველად მოულოცა თავდაზნაურებს ბანკის წესდების დამტკიცება რამდენიმე გემრიელი სიტყვებით, რომელიც ისე შეეროდა ამ შემთხვევას. შემდეგში წაითხულ იქნა ორი დღე ოფიციალური ქალაქის, რაიონის, თუ მუშაობის, საგანგებო კრების გასწავლენა ნებაყოფილი და მთელი უ. ზინანთის მიხედვით, შესაბამის თელისის თავდაზნაურების საადგილმამულო ბანკის დამტკიცების. მთავად თუ არა ოფიციალური ქალაქის ჰეიბისა, უ. გუბერნიის მარშალმა მოწოდება მოახდინა, რომ წავიკეთოთ მას ზედამხედველობის კომიტეტის ანგარიში აღმარჩევად ამ ქალაქში, თუ არა მოიქცევა კომიტეტმა. უ. ზინანთის ეს ანგარიში წავიკეთა, და მერვე მოახსენა საზოგადოებას, რომ ეხლანდელი ზედამხედველობის კომიტეტის ვალდებულება გათავისუფლება და ჩვენ — ამ წამლდან გადამდგარით უნდა ვიყოფიყავით. უ. ზინანთი ზედამხედველობის კომიტეტის საქმიანობის შესახებ იყო დასაბუთებული ამ შემთხვევაში მთელი კომიტეტის მადვირათ. საზოგადოებაში მთელი კომიტეტის თხოვნა და შეუდგა ახალი ზედამხედველობის კომიტეტის აღმარჩევა.

დენიშმა ახალ წევრთათვის და უდიდეს გაცხადებას ექვსი თუხინი. ეს პირი, რომელიც აპირებდნენ ბანკში მონაწილეობის მიღებას, ყველანაირად მცხოვრებნი არიან და ზოგი იმპერატორს სურს და ექვსი ათასი თუმანის საღირსი ჰქონათ თელისში.

კომიტეტის ამ გეგმა განჩინებულ, წინააღმდეგობა გააძლგა კრებამ, რომლისაზრის წარმოსთქმულათ წამოიღა უ. მონსტრინი გეგმითი „თელისის მოამბის“ რედქტირება. უ. გეგმითი ამტკიცება საკმაო საფუძვლიანად, რომ კომიტეტის გადაწყვეტილება ახალ წევრთათვის დაწესებული ბანკის შესახებ ფულის რაოდენობაზედ, მისდევს არის თავდაზნაურებისაგან, რადგან ეს ნაწილი არა ვითარ ცნობილ და საუფლებელზედ არ არის დამყარებული. ანალოგიური სახეობის კომიტეტმა, რომ თუ მინცა და მინცა მალაქში საკუთრების მქონე აზნაურების შემოყვანა გადაწყვიტეს კრებამ, ყოველ შემთხვევაში იმათ უნდა გადახდეს შემოსახები ფული შემოსავლის დავაობათ, რომელიც შეადგენს ოცდაათს და ორმოც თუმანს, და არა ასას და სამოც თუმანს. შემდეგ უ. გეგმითი შეუდგა იმ აზრის გაყენებას, რომ საადგილმამულო ბანკში უნდა იყოს მქონე ახალი საადგილმამულის მქონე თავდაზნაურები და არა მარტო მალაქში სახლების პირიდან, რადგან საადგილმამულო ბანკში მანაინა და მართებულება სულ სხვანაირად და კომერციული ბანკისა სულ სხვა. გეგმითი ამბობდა, რომ ამ ორ გეგმა სხვა და სხვა ვალდებულებების შემოღება, ე. ი. ადგილმამულის მქონე და მართა სახლების მუხატორზედ წევრების მართებულება საადგილმამულო დაწესებულებაში უზარობა იქნება და ეს რომ არ მომხდარიყო, კანონმა კიდევც გაყო სასაქონლო ბანკებს არა: საადგილმამულო და საეკონომიკური მე ვეფქრობ, დასძინა „თელისის მოამბის“ რედქტირებაში, რომ ქალაქის და სოფელში ბანკის წევრების ინტერესები სულ სხვა და სხვა ნაირი იქნება, და საჭიროა, რომ ქალაქში მცხოვრებ წევრებზედ ბოროტად არ მოხმარდნ თავის უფლება, ე. ი. არ შეიძლება ერთნაირად საგანგებო კრება, რომელიც იმათ შეეძლება შემოიხმონ ორმოცდაათ კაცად და ეს ორმოცდაათ კაცად კანონიერად ჩათვალეს — და არ დადგინდნ ისეთი განჩინება, რომელიც აწინებს თავდაზნაურების ინტერესს. ამისათვის მე ვითხოვ, ზედამხედველობის კომიტეტის განჩინება შესაბამისი წევრების მიღებისა გაუქმოს კრებამ. მთელი ხალხი თანხმად უ. გეგმითის წინადადებაზედ და უ. კრების პირველი კვირის კიდევც უნდად მივიღო. თავდაზნაურების სურვილი. ამდროს, თელისი შეეცდნ მოიხიბნ, რომ კრებამ საკმაოდ დადგინდნ კანონი, ყოველი წინადადება მიღებულ იქნეს მხოლოდ კენჭის ყრის შედეგად. საზოგადოებამ სრული თანხმად განუცხადა უ. შეეცადის წინადადებაზედ და უ. კენჭი კენჭი უ. გეგმითის აზრს, რომ მთლიანად ის თხოვლობდა კომიტეტის განჩინების გაუქმებას, შესახებ ახალი წევრების მიღებისა. კენჭის ყრამ გამოაჩინა შემდეგი რეზოლუცია:

მავალით: ეხლა ბანკის გამგებლის აქვს დანიშნული, ამბობდა უ. შეეცადი, საპროტუხინი და დირექტორებს ვიკონას, მაშინ როდესაც შესაძლებელია, რომ ბანკის გამგებელი დავაჯროთ ორას ორმოცდაათ თუმანზედ, ხელუილად საკმაოა რომ მას ორმოცდაათ თუმანი მტერი დაუწინაოთ დირექტორებზედ, რადგანაც მისი. შრომა ბევრით არ გასხვავდება დირექტორების. შრომისაგანაო, კრებამ ქვეყნუილებით მიიღო უ. შეეცადის წინადადება და ბანკის გასავალი თეთრმეტრე მანქანა მანქანის რაოდენობის თვითმეტრე მანქანის ყრამ უ. ილია შეეცადის წინადადებაზედ გამოჩინა შემდეგი რეზოლუცია.

შეეცადის წინადადების თანხმად — 135
წინააღმდეგ — 19

შენახსენებელი კენჭის ყრის რეზოლუციის შემდეგ მიიქცა უ. გეგმითი აზნაურების ამდ რამდენიმე სიტყვით შესახებ ბანკის გამგებლის აღმარჩევა. მთლიანად უ. გეგმითი უ. გეგმითი — ამბობდა უ. გეგმითის მარშალი — მთელი უნდა აღიჩინათ ბანკის გამგებელი. ეს კენჭის ყრა უნდად სადნიშნული და საყურადღებო არის თქვენთვის, რადგანაც აღმარჩეული პირის ღირსებაზედ, მის ნიჭზედ და პარტიისგანაც კენჭა და მომხდარიყო ჩვენი ბანკის მომავალი. ამისთვის მომხრეებები მ. ხ. ხ. რომ ამ შემთხვევაში თქვენს კენჭის ყრამ არ ექნეს მიღგონება, არ სძულდეთ თელისის სახლათ, არა მტერი აღიჩინათ კენჭის ნიშნულით თი ღირსებისათვის. კრებამ ერთნაირად უ. ილია შეეცადის სასული წარმოება. მთელი კენჭა დასახებულ უ. შეეცადნ რაოდენობა შეიღო, რომდენიმეც უ. ილია განაცხადა კენჭის ყრზედ. მან დაჩინა ერთი თვითმეტრე უ. ილია შეეცადი. თავდაზნაურების კრების ერთხელ, უ. გეგმითი, სურდა უ. შეეცადი ორმოცდაათ თვითმეტრე დასახებულ, უთუოდ კენჭის ყრა მოხდინდნ.

საზოგადოებამ დიდის უმრავლესობით აღიჩინა უ. შეეცადი ბანკის გამგებელი. მან მიიღო 138 კენჭი თეთრი და 12 შავი, რადგანაც პირველივედ გამოაცხადა კენჭის ყრის რეზოლუცია, ხალხში ტანის კენჭა და ბოლო შეეცადა. ამ დღეს დირექტორების აღმარჩევა აღორ მოეწყო.

საწინააღმდეგობა, მესამეს სხდომას, რომელიც იყო ხუთშაბათს დღით, ჩვენ არ დავსრულდით. მაგრამ როგორც შეეცადეთ განსხვავებული აზრით აზნაური მოახდინა ამ სხდომაზედ, გარდა დირექტორების აღმარჩევისა, მან დადგინდა დირექტორის თანამდებობაზედ წარმოსდგენ შემდეგნი: უ. ალექსანდრე ჩოლაყა-შვილი, ალექსანდრე შირთაყა-შვილი, ალექსანდრე შირთაყა-შვილი, დავით შირთაყა-შვილი.

კენჭის ყრამ გამოაჩინა, რომ ამ თელისის თავდაზნაურების ბანკის ეკონომიკური ფუნქციონირება დირექტორებთან ალექსანდრე ჩოლაყა-შვილი და ალექსანდრე შირთაყა-შვილი.

- კენჭის ყრა გავრცელდა თითქმის სათამარის დამკრე სხდომა დანიშნული იყო დღისათვის.
დღეს აზნაურების კრებას ჰქონდა 138

საქართველო

თელისი, 6 სექტემბერი

მხლა მართლმადიდებლის აზნაურების საგანგებო კრება დახურულია და იმისი მოქმედება ეკუთვნის ისტორიას. მხლა ჩვენ გულგრილად შეგვიძლია დავაფიქსოთ ამ კრების შრომადა და მნიშვნელობა...

აზნაურებამ სწორედ ისეთი წინადადებით და გამოცდილებით მოიქცა ბანკის საქმეზედ, როგორცაც შეეცადნ და ამ დაწესებულებას. თაველი ცოტად იდნ სამნიშვნელო საგანი, თითოეული ღირსეული ჰეიბისა განჩინება კრებაში დაწერილი, სასუქლოანათ და მხოლოდ შემდეგ საკმაო განმარტებისა და ბასისა უყრიდნ კენჭს აზნაურების წევრთაგან შემოტანილს წინადადებათა.

ამ დასაწყისით თუ შეიძლება კაცმა იწინაწინამეტყულოს, მაშინ ჩვენ ვიტყვი, რომ თელისის აზნაურების საადგილმამულო ბანკის კარგი ბედი მოვლის.

ჩვენ ძვირად გინახავს სადმე, საზოგადო საქმეში, მომეტებული თანხმობა, მომეტებული ლობიობა, პირად ანგარიშების უქონებლობა და კეთილშობილი ყოფიქცევა, როგორცაც მართლმადიდებლის აზნაურების გამოჩინა ბანკის საქმეში. მხვაჯის თვისება, რომელიც ჩვენ შეგანჩინეთ აზნაურების ე. ი. გამაქონაობა და თანხმობის გრძობა, ერთობ ძვირად საპირველია და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, იმას რომ ხშირად შეეძლოს საზოგადო ცხოვრების ასახარებელ გამოცემა, ბევრთად გონიერებისა და სანატრული პარტიის ნების სახელს დაიხსნურებდა... მაგრამ საქაოა, ვინმემ მიღგამათ არ ჩამოგართვას ეს აზრი და არ გეითხრას, რომ ჩვენ ვინაშეთ აზნაურების მართა კარგ მხარეს...

ამაზედ შეგვიძლია ვთქვათ: აზნაურების ქოშაობა, მისი ინტერესებისთვის ხალხის სარგებლობის და უფლების შეწირვა, ჩვენ არასოდეს არ გეკონია მიხნათ და არც შემიძლება გეკენება. ჩვენთვის თანაწრად ყველა ქართველი, იქნება ის თავადი, აზნაური, მოქალაქე, თუ გლეხი; ჩვენ ყველასათვის ერთი და იგივე გრძობა გეკეი გულში, ყველასათვის განუჩინებელი გესურს ნათელი და

„დროისი“, კორესპონდენცია

აბასთუმანი 24 აგვისტოს, 1874 წ.

მართლაც რომ კარგი რამ აღვიღია აბასთუმანში. როგორც კი ახლოვდებოდა კაცი, ის ხედვას აქეთ იქით გაბმულ გამოხედვას, ნაძვრით შემოსილს მთებს და ერთ ამათგანზედ საშინელ დიდ ციხეს, რომელსაც ეძახებოდა მთაწარის ციხეს. მისი ციხე მგზავრის თანხაზედ ბევრ ნაირ აზრს აძლევს და თითქმის ამას ეტყობა: „ნუ გიკვირს, მგზავრო, რომ ქართველებს ამ მაღალ მთაზე აუშენებიათ, რომ რა არი გაქორციელების დროს ჩემ ქვეშ ცხოვრება თანამედროვე ცხოვრება. თანამედროვე ცხოვრების დაცემისთვის რას არა იქნება კაცის? ამ სიტყვების შემდეგ აღვსივარე და ფარად ვფარებ, რადგანაც რამდენიმე წუთს შემდეგ მგზავრის თვითონ აბასთუმანში წარმოუდგება თვალ წინ. აბასთუმანის მარჯვენა და მარცხენა გარშემო მიხედვენი მთები, რომლებიც შემოსილნი არიან ნაძვრის ხეებით, და ამის გამო ჰყვრიან წვიმა და მსუბუქი არის, მთების შემოშორება მოხარებას მოსწონს წყალი, რომელიც თუქცა კი სასმელად და ჩაიში სასმელად გამოსადგურ არ არის, მაგრამ მაინც შეადგენს აქაური ადგილის დიდ სამკაულს და ჰყვრის აგრძობას. აქა-იქ მთების ძირში გამოდის სახმარათ გამოსადგურ რამდენიმე ციხე წყარო. აბასთუმანს აღუშენებია თბილი აბანოს წყაროები, რომლებიც საშვენი არიან და სხვა და სხვა სწავლებას აქრებენ. აქედან და სხვა თბილი წყლები ამოჩნდნენ ოცნას წყლის მარცხენა მხარეზე. აქაური ნიადაგი ქვიანი და ქვიშიანი, ამის გამოც აბასთუმანში ტალახი არ იცის და სინოტივ სრულდით არ არის. აქ ჰყვრიან არის, სისუბუქი, მშრალი და გრილი. მს ჰყვრის თვისებები ფიჭვის-ტყის; უწყობისა და ქვიშიან-ქვიანი ნიადაგის ბრალია და ამასთანავე იმისი, რომ აბასთუმანს მაღლობი ადგილი უჭირავს (აბასთუმანი ზღვაზე 4170 ფუტით მაღალდგება). ილით თუ მშენებელი სილა სკადნია, საღამოთი კი ყოველთვის მუხრანობაა. მს კია, რომ ხანდახან ერთხანით აცივდება ხოლმე და ეს გარემოება, რასაკვირველია, ცოტა მოსაწონი არ არის, მაგრამ აქაურ სიცივნეს ისეთი თვისება აქვს, რომ კაცი ადვილად არ გაცივდება. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ის სიცივეები, რომელიც აქ იყო ხანისხან თბილი და კეთილია, თხილში რომ უფრო იყო, ბევრს ინაცულებდნენ. აქ კი ერთი კაციც არ გაცივებულა. ასე გამოჩნდნენ მცირედი კაციებიც კი სიცივეების დროს საზღვარულ ტანისმოსოს დასერარობდნენ.

თუცა ბუნებას აბასთუმანის ხეობა მშვენიერად მოუწონათ, მაგრამ კაცი კერს სარგებლობას აძლევს. ძნელი წარმოადგენია ის სამაგალი ხის სახეობები, რომლებიც აბასთუმანის მთებებს შეადგენენ. დაბალი ჭერები, კირთ ახალ გაღვივებულ კვლებში ხუხრუტანები, ბრუნდ პოლები, პაწაწა ფანჯრები და ამასთანავე სამაგალი სურათი—ყველა ეს აქაური სახეობის მკაფიოდ განვანდა არის. ბევრჯერ გამოვინახე ჩემი ნაცნობებისაგან, სუ კარში რომ არ ეატრებოდნენ დროებს, აქაური სახეობი ბოლოს მოკვდნენდნენ უფროთა. მართლაც თბათვე უში და კეთილგონი, როდესაც აცივდებოდა, სწორით უბედურება იყო ხოლმე დამე. სახეობი მისი ციხე და ხოლმე, როგორც კარხი. პირს აქ კარგი ავარობა, მაგრამ სამი ოთხი მარტო. რაც შეეხება საგზაო მშენებებს დროს გასატარებლად, მიგრებილი

მოგონებლ როგორცა და პაწაწა პარკის მტე არა არისა.—მარად ამისა ორ გორაზე წამოკვებული ორი ფანჯარა. აბასთუმანში არის აგრეთვე ორი სასტუმრო, და ერთი ლაზარეთი.

ას სთუმანს უპირებენ გადაკეთებას და ამასათვის მთავრებისაგან არის გადადგებული 40000 მანეთზე მტე, ამბობენ აბასთუმანი ხუთი წლის შემდეგ კარგი სანახაი იქნება. რასაკვირველია, აბასთუმანის შენობების გადაკეთება ძირითად სასურველია და სამაგალი; მხოლოდ ეს კი არ იქნება კარგი, თუ დიდ ავარებს გადაეთებენ, ამით მიდრეკილი მომართვის გამოვლენიან, აგრეთვე განხედავს მიდრეკილი მომართვენ, რადგანაც ყველა ეს მიდრეკილათვის კარგი იქნება, მაგრამ მხლისხავეს ცუდი. ამას გუჟობრადება მაშინ მოსვლა აბასთუმანში და ეს საშუალო საქმეა. მიდრეკის შეუძლიანთ პრატიკარსკოვად წაიდრებ ხოლმე. მაგრამ ლარინებს კი არა. მართი სიტყვა საშუალო იქნება, თუ აბასთუმანს არისტოკრატიული ხასიათი მიცეს.

მინ იცის რა ჯურის კაცი არ იპოვება აქა-საქართველოს რომელი ადგილიდან არ არიან მოსულები! აქ ნახათ თითქმის ყველა კუთხიდან მოსულებს; მაგრამ ბურთი და მოკვანი გეოგრაფიის აბასთუმანს და ამასთვის ჯერეთ ამით მოქმედებანი აღუწეროთ. რაც სახეობა აბასთუმანში, იმითი მოქმედებელი ნაწილი ეკუთვნის აბასთუმანს უჩრებ და სომხებს, დანარჩენი ნაწილებისაც თუქცა პარტოები არ არიან ისინი, მაგრამ გამიკრიველები კი უფროდ. ჩემის საუბრის ლტოლილება ფულების შემქნისა ისე გასაგებობა ტანში ახალციხელ გეოგრაფსაც, რომ არაერთხანს ღონისძიებას არ თაკილობენ; რამდენიმე მათგანი ზამთარშივე ძირითად ნაკლებდ ფათო რღებს აბასთუმანში სახლებს და, როგორც კი დადგება ვახუშტული, ყოველივე საშუალებით ავირდები ხმას, რომ წრეულს დიდი ხალხი მოვათ აბასთუმანში. იმ სახლს, რომელიც თვითონ უჭირავნიათ ოთხ თუხნათ, აუხსენებ თ თუხნათ, ათ თუხნინი სახლს კიდევ ოცდა ხუთ თუხნათ, აერთი სიტყვით—ერთი ორთა და მტრთაც ვახსენებ. მსიანიონი ეშმაკობით რამდენიმე ჩემი ნაცნობთაგანი კიდევაც მოატყუებენ აქაურში ჩარჩებნი; მით ჩემ ნაცნობს სამთუხნიანი სახლი მიჩრებენ ექვს თუხნათ და ეს სახლი ისეთი მშვენიერი იყო, რომ ახალმა მიღებმა სამ დღეს ვერ გასძლია და სხვა სახლში გადავიდა. მეორე ჩემ ნაცნობს კიდევ ოც თუხნინი სახლი ორმოც თუხნინათ მიაქარებს აბასთუმანს ჩარჩებმა.

რამდენ ამისთანა ოინებს შერებნიან ესენი! რომ ამ გეარათ უზგავსობა არ იყვის, მაშინ აბასთუმანში სრულდებით ძვირი არ იქნებოდა სახლები, რადგანაც აქაური სახელი ყოველთვის ყოველ აქ მოსულსებს ეძლია კი ერთ სამაგალი ოთახში ოთხთ თუხნინადს უნდა მიცეს კაცმა, ორ ოთახში კიდევ რვა თუხნინადის.

რომ მარტო ჩარჩობით ეშმაკობდნენ ახლოციხელი ურები და სომხები, მაშინ კიდევ მაგდენი არა ფერა საშუალო იქნებოდა. უბედურება ის არის, რომ არც ეჭობაში იცადენ პატიონება (რასაკვირველია, ზოგინი კი პატიონათ იქცევიან). ამისთანა ადგილას, როგორც აბასთუმანში, დიდი მნიშვნელობა აქვს სასტუმროებს.

და ამასათვის უნდა მივაქციოთ ყურადღება იმას, თუ როგორ ვეჭობენ ახალციხელები აბასთუმანში. აქ ორი სასტუმროა. მართის არსებობა უარსებობას ჰგავს, რადგანაც მივარდნად ადგილს არის და ხალხი აგრე

რგავთ არ ეტანება; მეორე სასტუმრო პირველი აბასთუმანში, ძნელი წარმოადგენია, თუ ამ სასტუმროს პატრონს როგორ აქვს ვახუშტარი ხორცში და რბილში ფულების შოვნის სურვილი. სინამდეს თუ ღვიძის, სუ ფულების შოვნის ფიქრშია. შუღლების შოვნაზედ ფიქრი საკურთხევი არ არის ჩვენს ეპარულს საუკუნეში; მაგრამ უბედურება ის არის, აბასთუმანის მესასტუმრე არ იცის არა ერთი ეპარულ პატრონება, რადგანაც ის დარწმუნებულია, რომ აბასთუმანში იმის მტრს არავის არა აქვს კარგი ადგილას სასტუმრო და ამისათვის როგორც უნდა მოიქცეს, მაინც ხალხი თავს არ დაანდებს. პირა სხადის ეს მესასტუმრე. მრ აბაზანდენოს ოთხ აბაზანთ აძლევს თვის სტუმრებს, სადღეს ანახლებს საძაგელს; თუ ჩი მოსთხოვა ვინმემ, მცხობს წყლით უღვამს სადღესარს მაშინ, რადგანაც მცხობს წყალი ძირითად მწყურარია ჩაიში და კაცს კაც უხდენს. მს კიდევ არა ფერი. ისე ვეჭობა სტუმრებს, თითქო მათი ბატონი იყვის. რამდენჯერ შემოუჩივლიათ ჩემთვის ნაცნობებს, რომ იმინ მესასტუმრეს, მოთმინებინად გამოჰყავს და არ იცინა, თუ როგორ მოუქცენ. ხშირათ მიხანავს მე თვითონ შემდეგი სტუმრე: სასტუმროში სხედან სადღეს ხუთმუხამდის კაცი, იმთში საშიოდ ქალია; საქმელების მომტანი ერთია. მს ერთი კაცი ვერ ახდის სტუმრებს და ამისათვის სხედან და უცდიან, თუ როდის ზოგი მათგანი მოეწონება პირველ თუ საქმელს, ზოგნი კიდევ მეორე თუ საქმელს. მართ უფროა წინ ბოროტი, ბურთი არა აქვს; მეორე კიდევ უცდის, თუ როდის შემოუტანენ ღვინოს. პი მოაქვს ღვინო მესასტუმრეს, მაგრამ რა ნაირით უნებეთ და რადგანაც დასცხობია სერთუკი ვახუშტარი და იმას კი არ ფიქრობს, რომ ჩემი ასე პურანდგი შესვლა სტუმრებთან მოსაწონი არ არიო. მს როგორი ღვინოა! ეტუნება სტუმარი. ჩვენ მაგაზე კარგი ღვინო არა გექვს, გინდღეს დალივ, გინდღეს ნუ დღევ, ამბაპასასუს მესტუმრე მე, მესასტუმრე, უხარიათ ბიჭი მეორე თათი საქმელს მამიტანოს! ნახევარ სათია უცდი ეტუნება მეორე სტუმარი. პი ნაწილყოლით მიღას ჩემი მესასტუმრეთათქო ეს ამის საქმე არ არისო. პი ბილი არღათა შეჩერდა: შენ რამდენი შარი გაკეთე ჰეიხავს მოთამაშეს. მს მეშვედე, აძლევ პასუს უკანასკნელი. მეიქვს კი არა, მათე ეტუნება, ცოტა ხანია თამაშობთ, უყვირის მესასტუმრე მოთამაშებს და მარცხენ ერთი ერთმანეთში ურდეს. მოთამაშებნი ჩერდებიან და არ იციან, თუ როგორ მოექცენ ამ ახირებულ კაცს. რამდენი უფრო ანზე დიდი ოინები ჩაუდნია აბასთუმანს მესასტუმრეს, შერჩენია, რადგანაც სტუმრები შემოსის ძირელ ვრადენიან.

შეუღბლით კაცი რა აცქერდება აბასთუმანის მესასტუმრეს, ადგენს შემდეგ დასკვნას: ამ მესასტუმრეს ჰგონია, რომ აბასთუმანში მოსულები ვალდებულები არიან, იმის სასტუმროში გუშეან ფულები შეუქთათ და ამისათვის ცხარობს, როდესაც ვინმე უწულებს რასმე.

შუღლების შოვნის სურვილი მარტო სასტუმროს პატრონს არ ახტუნავებს, არც სხვა ეპარებს უშვებს უმოძრაოთ. ღიდი და პატარა ეპარებთაგანი ცერცვისაგან სტანთ თვითონ დღესის წინ და ცდალობენ, როგორმე თავიანთი საქონელი მიტად გასაღონ. მაგრამ ესენი ისე ვერ ახერგებენ, რგორც სასტუმროს პატრონი. ამის მიზეზი ის არის, რომ უკანასკნელს კონკურენტი, შემხიბრებელი, არაფერ ჰყავს აგრე რიგით; პირველები

კი ერთი ერთმანეთების კონკურენტები არიან და ამისათვის თანხილოთ ეშმაკობა ეტყე რიგით ვერ ვაკეთებ.

ასე, ახალციხელების ცხოვრება აბასთუმანში იხატება იმით, თუ როგორ იხარებოდნენ დროებით, რომ რა არა ფულებით ვახუშტარი გაიტენ. რასაკვირველია, ჩვენ აქ ვლახარაკობთ იმ ახალციხელებზე, რომლებიც მოსულან აბასთუმანში ეპარობის განზრახვით და არა ყველა ახალციხელებზე. ბევრი ახალციხელია აბასთუმანში იმ აზრით, რა აზრითაც არიან მოსულები სხვა ადგილებად და მათი ცხოვრება თითქმის იმნაირადვე მიმდინარებს, რაწაირადვე სხვა ადგილებად მოსულების ცხოვრება.

ახლა კი შეუდგეთ სხვა ადგილებიდან მოსულების აბასთუმანში ცხოვრების განხილვას.

დროებითი აბასთუმანი.

დ. შათი, 29 აგვისტოს

„დროისი“ უკანასკნელ ნომერში წაიკითხეთ უ. ნ. კ—ის სტატია ერთ ახალციხეის ბიუტელზედ, რომელიც გაესწვლია იმითანა უსაფუძვლო სიტყვებით, რომ არ შემძლია არ ესთქვა მასზედ ორიოდ სიტყვა.

უ. კორესპონდენტი სწერს ახალციხეის ბიუტელის გარემოებას, რომელსაც ერთმომც არ შეესრულებინოს მისის ყოველდღესადაც მოსწონია, გეოგრაფიის კურთხევის თანახმად, და მას დასამტკიცებლად მისის სტატიაში მოყვას, სხვათა შორის, იქაური დიკენის სიტყვები: მღვდელი რომ ფულების გათმადარი და სხ... მაგრამ, უ. შათი-თხეილნო, იმედი მაქვს, რომ უ. ნ. კ—ის სტატიაში არ იწმუნებოთ, მით უმეტეს, რომ მს მოყვას დიკენის სიტყვები, რომელიც არ იტყუა და ამას; თუ ღმერთი გრწამობ, მოთხარით, ვინ იტყვის, დედა ჩემი ტელეანიო.

თუცა მართლა დიკენმა უ. კორესპონდენტს უბასუხა ისრე, როგორც ის ამბობს, ამას მტრობით იტყუა მისთვის, რომ მღვდელი ნაგვირგინზედ ფულებს არ გაუზარებდა მას.

ამას გარდა კორესპონდენტს მოყვას მისი სტატიაში დასამტკიცებლად, რომ როცა მღვდელს ფულები მოუტანენ, მაშინ გვირგინის საკურთხევი ვაჭი და ქალი ლოცვების მტოდნე ვახდენო. აბა, კითხეთ ერთი უ. კორესპონდენტს; გვირგინის საკურთხევი ვაჭი და ქალი ლოცვები რომ ცოდნადით მღვდელი უფულეთ უკუთხოვდა, თუ არა, მთ გვირგინს და მას მისი სტატია დასამტკიცება თაივდან ბოლომდის.

ამას დავეთხოვით, მაგრამ ეს უ. ნ. კ—ი ჩვენ მღვდელს რას ლაზნდო? რა იცის მან, რომ ჩემი მღვდლები, მკურთხეთის მისიკოპოსის მოწინააღმდეგე გვირგინის კურთხევის თანახმად მტკიცეთ არ არსებობენ მეს მღვდლები რა დანაშაული არიან, ერთი სენაკელი მღვდელი თუ მართლა ისე მოიქცა, როგორც უ. ნ. კ—ი სწერს! მაგრამ ეს გარემოებაც სრულდებით არ არის ჯერჯერობით დამტკიცებული საფუძვლიანი ფაქტებით.

დ. მღვდელი.

რუსეთი

— მავთებში სწერენ, ვითომც კეტერბურლის უნივერსიტეტის მთავრობამ სტუდენტებისათვის საუბიოგროთო შესაწავარი კასის შედგენის ნება მიეცათ. მასხაში მოწაწილობის მისაღებად დანიშნულია ერთი მანეთი შესატანი ფული. შესაწავარი ორნიველი და მანეთზე მეთი არ უნდა იქნესო.

— კეტერბურლის უწყებებში გაცნობებენ, რომ ამ წლის პირველის იგლისათვის მუშაობაში ყოფილა მიღდა ოთხმოცდა ხუთი მილიონი მანეთი ქალაქის ფული. სახელმწიფო ხაზის მართებია ვიღაც ოთხმოცდა ცამეტ ნახევარი მილიონი გულდენი, ოთხმოცდა შვიდი მილიონი ნახევარი გირანქა სტერლინგი, და ცხრაას ოცდა რვა მილიონი მანეთი. ამ წელში გულდენებს მოკლებია, ისე იგი გადამდილა, მილიონ ნახევარზე მეტი, მანეთებს—თორმეტ ნახევარი მილიონი და სტერლინგებს მოკლებია ოთხმეტი მილიონი. მულდენი რომ ორმოცდა ათ კაიევიც ვიან-გარიშით და გირანქა სტერლინგი აქვს მანეთად და ხუთ შაურად, სახაზინო ეკის ყოფილა სულ ათას მეცას მილიონამდის.

ამ ვალში რიცხვებმა წრეულს აღებული სამოცი თხუთმეტი მილიონი მანეთი. — მსლა ფინანს სამინისტრო ჰეკრამის იმავლი, რომ სახაზინო გარდასახლისათვის დანიშნული დრო შესცვლიდა და თავს აზრი ამ საფაზედ სახელმწიფო რჩევამ შეიტაროს განსარიცხად და დამატეკვლად.

— შპართებობის მოამბეში გამოცხადებულია, თუ რამდენი ზარალი მოუტანდა ცეცხლს წარსულს იგლისს თვეში. ამ ცხრაზისაგან სხანს, რომ რუსეთის სამოცდა ცხრა გუბერნიაში ორათასი ას ორმოცდა ორს ალაგს გაჩენილა ცეცხლი და ოთხმოცდა შვიდი მილიონი მანეთის საღარო ქონება გაუფუჭებია. მსკუთის გუბერნიას ოთხმოცდა ერთი მილიონის ზარალი მისცემია, მიკისას—ნახევარ მილიონამდის, მტელახედი უფრო ნაკლები ზარალი დაეკისათს უნაზა; შპარს გუბერნიაში სამი ათასი მანეთის ზარალი მომხდარა. მტელახისაში—ათასი მანეთის, სტერაპოლისაში—ოთხმოცი მანეთის.

— შველა აფიკერს ვინც გვარდიაში და განხედებში არ ირიცხება, ან უძლიერეს სახმადროს სამართიელობაში არ მსახურებს, ან მისი უდიდებულესობის სიტიკში არ არის, წვერის მოშვების ნება მიეცათ იმ თვის ოცდადამდე.

უხსო ქვეყნები

საზრანგეთი.

— საფრანგეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტი მარშალი მაკ-მაჰონი ეგრადრად ქმეყოფილი დაჩინილა თავის მოგზაურობითი მარშალს ყოველგან რესპუბლიკის ერთგულეზად და იხს დაყარებამდე უზრუნველდნენ. სხვა და სხვა საზოგადოების წევრებამდენიონი პირნი ყველია შესიორდენ. მას, რომ ეხლანდელმა დროებითმა მდგომარეობამ, რესპუბლიკის ძირის ოხრამ, ვაჭრობა წარმოება და ყოველ-გვარი საქმეები დასკოა საფრანგეთში.

— ამბობენ, რომ მაკ-მაჰონი ეხლა სამხრეთის საფრანგეთის დელას აპირებს. მარშალს უნდა, თუმცა, შეიტკოს იქაური ქალაქების ხალხის სურვილი, რესპუბლიკური განხედები უფლოცენ ამ აზრს რესპუბლიკის პრეზიდენტს და ეუბნებინან; იმეგზაურეთ ბატარო პრეზიდენტობა, ძალიან კარგი საქმეა; მკენე ყოველგან, მთელს საფრანგეთში, ერთხად და იმეგ სურვილს გაიგონებთ—ეს აზრი რესპუბლიკის დამყარება და ხალხისათვის თავისუფლების მიწიქება!

— ოთხს სექტემბერს, რომელიც ნაოალიონის ჩამოგდების და რესპუბლიკის დაარსების დღე არის, პარიკის გუბერნატორს ალუკრძალად შევლასების გამართა. ამისთვის ამ დღეს ფრანკუნებს კერძო სახლებში უდღესნაწილებითა ოთხი სექტემბერი.

— მათს საფრანგეთის ქალაქში ოთხს სექტემბერს პოლიციასა და ხალხს შუა შეტაკება მომხდარა. ხალხი დღესწაწილობად ნაოალიონის გარდგდების დღეს. პოლიციას, ამისი დაშლა მოინდომებია და როდესაც შეტაკებები ნებით არ დაშლილიყვნა, ძაშინ საღაროებს იარაღ უხმარიათ. ორიკაცი მოკვდარა და ათი დაჭრილა.

— გამოიძებამ გამოაჩინა, რომ ბანკის გაქცევისათვის ბონაპარტულეს ტუცილი მიუციათ პოეტური ხასიათი. ბანკი თავისუფლად გამობონანებულია საყრდობილიდან და ის დასისხლიანებული თოკი, აღდგებულ ზღვაში მადან ბანკის მოგზაურობა სულ გამოგონებული იყო თურმე. მსლა დატუსაფრებულია ბანკის აღიუტებრი, მეთეკი, რომელსაც ბანკის აღიუტებრი ლში დაიცეს, და დარაჯი საყრდობისა, რომელსაც აუცილებელი დაჭერა მიავლის. მს საზარლო სამხედრო სამართალში მიუციათ.

— რესპუბლიკელები და ბონაპარტულეზები დღეს მზადდებიან არიან სენის და შპისი დეპარტამენტში დეპუტატის ასარჩევად. ბონაპარტულეს პალდის თავადი გამოუყენებია კანდიდატი და რესპუბლიკელების სენარი, მეთეკი რესპუბლიკელმა კანდიდატმა პლემბრი-შლომ, როგორც კი გაიგო, რომ სენარი აპირებს კენჭს სენას, მაშინვე ხელი აღიკენჭს ყრახედ და ეხლა ყოველს დღითი სცლილობს, რომ სენარს გამარჯვებისის, შესანიშნავია, რომ უყარ-სენის დროს რესპუბლიკელები ერთს ადგოზუნდ ორს კანდიდატს არსოდეს არ ნიშნავენ.

ნაკრები

— საფრანგეთში ერთი საკვირველი ნაეი გამოუყენებია: ეს ნაეი თურმე ქოლგასათე შეიკეთება და ისეთი მსუბუქია, რომ ერთს კაცს ადვილად შეუძლია იმს ხელით წაღებ-წამოღება, თუმცა ოთხის კაცის ჩაჯვადშიც არიოს.

— როდისი კუნძულზედ მსმალეთის მმართველობას ციხე აქვს აწინებელი დამნაშავე კაცების დასაბრუნებლად. მს სატუნალო საკვირველი არი აზრის: აქ ტუსაღები შესასხრეულის თავისუფლებით სარგებლობენ თურმე. მინი დალიან ყვანანებში და სასტუმროებში თავისუფლად, სკა დიდის სასაზღვრით ტარებენ დრობას სხვა თავისუფლად მცხოვრებლებთან. ხანდისნახ იმით ყრიალებიც თან დაჰყვებიან, მაგრამ უფრო შხირადი ეს ყრიაულოთ დასერიობენ თურმე. ამ სატუნალოდან ძიერი იშვიათად მომხდარა, რომ ენემ დამნაშავე გაქცეულიყოს.

— მათს ინგლისის სამთავროში არის თურმე ერთი საკვირველი ძელი ჩვეულება: მცხოვრებლები აღიჩევენ რამდენიმე მსაჯულს, რომელთაც განჩინებით ხალხსაგან დანიშნულია ჯილდო უნდა მისცენ იმ კოლქმარს, რომელიც სახალხოდ დაიფიცებენ, რომ წლისა და ერთის დღის განმავლობაში ჩვენ ერთანეთისათვის არაფერი გეწყენინებია, არც სიტყვით, არც საქმით, ე. ი. რომ იმთ მითვის წლი: განმავლობაში მშვიდობიანი და მეგობრული ცხოვრება ჰქონდათ. სწერენ, რომ წრეულს ეს ჯილდო ერთ კოლქმარს გრება, რომელთაგან ქმარი დღისის სარდლები მოხედენ ყოფილა. ჩვენს რომ ეს ჩვეულება ყოფილიყო, აილდებ ვითომ ენემ ამ ჯილდოს!

— ინგლისში გამოუყენებია ერთი მაშინა, რომლის შემწვიბით ყოველივე სიტყვა, რომელიც კაცი გამოხატავს, მსიხედ და იწერება. მს მაშინა პარლამენტში მოუწყვეთა ისე, რომ ყოველი ბაასი უკლებლად და სწორედ დაიწერება. ამას იქით აღარც უტარალო მწერალი და აღარც სტენოგრაფი საქირა აღარ იქნება.

— მათს ამერიკელ პრეზიდენტს ისეთი მართობი გაუყეთებია, რომ საზგაურობა

სტანციები დაუნიშნავი და როგორც ცეცხლის გემი და ცეცხლის ეტლი ჩერდება დანიშნულს ალაგს, ისე ეს პარლამენტი ჩამოიჩეება ჰეირანდან ზოგს მგზავრს გადმოსამს და ზოგს თან წაიყვანს თურმე. ამ პარლამენტისათვის ნების გამოგონებულს უნდადა, რომ მარკინავე გამოგონებულყოფილი, მაგრამ თაიის მეგობრების რჩევით ჯერ-ჯერობით გარადუღვია ამ განზრახვის ასრულება.

— სომხურს ვახეთს მასისში სწერენ ერთს გასაოცარს ამბავს: ერთს ოთხმოცდა ათის წლის მოხუცს ხელახლად კბილები ამოსცლია. უფრო გასაოცარი ის არის, რომ ამვე მოხუცს, როცა ორმოცდა შვიდის წლია და მას ოცდა სამი წელი ყოფილა, მამხინაც სახლო კბილები ამოსცლია.

საპარიმელოს სხომამებინა

III

კაცი იყო ტბეთის შპისკოპოსი ს.ბ.ა.

1027 წელს საბერძნეთში იმპერატორად დაჯდა მსილი II-ის ძმა პარტანტინე VI. მს იმპერატორი ძალიან დიდს შურის თვლიდა უფუფრედ საქართველოს განძობობას. ამას უნდადა, რომ საქართველო საბერძნეთის მორჩილებაში ყოფილიყო. ამისათვის ვანდა თუ არა იმპერატორად, მაშინც დაიწყო ქმნიება და საქართველოს თავდაზნაურების ღიქით თვის კერძო გადაბირება. მინც ქართველთაგანი იმას ეყობოდა და იმის სამეფო სამხატურში შევიდოდა, რაც საქართველოში აშკარა მამულის მოღალატე პირებს შეეფებისაგან დედულ-მამული და პატივი ჰქონდათ, საბერძნეთში იმეგ მომხედრების აძლედა და პატივს იცხვდა. ამ სახით ეს კაცი სცილობდა საქართველოს თავდაზნაურობის თავის მხარეს გადაბირებას და ერის ერთობის დარღვევას.

ამ გვარის განზრახვის აღსარულემოდა იმს საქართველოს მდგომარეობაც ხელს იყვანდა. 1027 წელს მოკვდა მეფე გიორგი I და გამეფდა ამისი 9 წლის შვილი ბაგრატ IV. ამის მეთერე წლოვანებით ისარგებლეს ბერძნებმა და მიიხზეს ტარს მფლო-დელი მაჩე მარკოზი და ბანელი მისკოპოსი იოანე. მათ სასოცხელი მკვლელობის მიხედვით სხვა აზნაურებლებიც განუდგნენ თავის მეფეს ბაგრატს და მიმხრენ ბერძნებს. მართლის ცხოვრება ამბობს: და მათთან სიმრავლე აზნაურთა ტაოლია, რომდენიმე ცხოვრება და რამდენიმე უციხარი, ვანუდგენ ბაგრატს. მს საქე მოხდა 1028 წელს.

საბერძნეთის სამეფო კარმა ვასაკცხების მოცილება და ქმნიება იმ მიიხზრა ზოგოერთი აზნაური და თენნი, იფიქრა, რომ ახლა ადვილად დაეპარობთ საქართველოს. მსტანტინეც პარკინაზი გამოგზავნა ურცხევი ლაშქრითა და ვანძითა საქართველოში, ააოხრეს სამცხე-საათაბაგო და მოაგდენ ორალეთში ძლიერების ციხეობა, რომელიც ლაზარტ მონათლის კეთებოდა. ამ დროს ეს თავად-შვილი საქართველოს ჯარების სასალორი იყო. ამ მონათლიანამ შეკარა თავისი ჯარები, მოიშველა აგრეთვე გარემოს აზნაურ-შვილების, ბაგრატის ერთგულების, ლაშქრებიც და დამარცხა ბერძნები; მაგრამ ბერძნებმა რომ შეატყეს აზნაურ-შვილების მამულების უპატრონად და უჯაროდ დარჩენ, მიესიგნენ იმთ დედულ-მამულს და სრულიად ააოხრეს. მამნი ბაგრატის მომხრე აზნაურ-შვილები მიეშველნენ თავის მამულს; მაგრამ, რომ ნახეს ბერძნებისაგან დაპყრობილი, იმთაგან ზოგიერთნი იძულებით დაემორჩილნენ ბერძნებს.

მაგრამ იმ ხელდობით, რომლითაც ბერძნები სცილობდნენ ამ დროს საქართველოს ერის გადაბირებას, არცეს, უთანხმოების მოხედნას, ურღვევდენ ერთობას, თემბის უერთიერთ შორის სუყარობას, არაოდეს არ შეიძლება და წილის შესარულება. ამ გვარი პოლიტიკა, ეჭვი არ არის, რომ ცუდი იყო და ბერძნების სახელის გამეჭრა, მერაფობა, ქმნიება და ღიქი მძლავრი მტერისა უფრო უდიდებდა სულ ხალხს მამულის სიყვარულს, ერთობის საქირებას და თანაგვად მოქმედების სურვილს. სწორით ამ იმ გვარს ვასაკუბის დროში დანაურულ ხალხს ენადება დიდი და წარჩინებული წინამძღვარი, აღტაცებამო მოკყავს ის, აციკუნლებს, აშფოთებს და გაიტაცებს ერს სარ-

მარს ველზე და ხდება ერის მსხვერპლი. მეთეკი და უსამართლო მტრის ხელიდან. სწორედ აგრე მოხდა ამ დროსაც. მსლა რომ ჩვენ დამოუკლებ მსმალეთის საქართველოს ნაწილი ბეკარა უქირავს, იმეგ შეგებითი იყო ბტეთის მისკოპოსი ს.ბ.ა. მს კბილის მძლეობით-მთავარი და დიდი მამულის მოყვარე ისრე ვაბარაზა და გააცხელა საბერძნეთის უსამართლობამ, რომ გამოვიდა საომარს ველზე. როცა იხლა, რომ სამშობლო მამული ძლიერ ვასაკუბის მდგომარეობაში არაოა, სამქირად აღაშენა ციხე შეგებითის თავის მსლობობე, გაამარა თავის ენა-ხიზში ვეკლა ეკლესიების სიმრავლე და დაარქვა იმთ სახელად სვეტიც რომაულედ-დაც უნდა შეუხსერილიყო ბერძნების მძლავრობა, ამის შედეგად დაიწყო ომები; მაგრამ მამცა საბა მისკოპოსმა დაამარცხა ბერძნები და შექცელა ომის გარემოებები საქართველოს სასარგებლოდ. მართლის ცხოვრება ამბობს: რა ემს იხილა საბა, მტევანებმ მისკოპოსან, რომელ შეგვის არდა იყო სხვა დონე, ვაგლო ციხე თავს ზედა მხოლოდ ბტეთისა, და ეკლესიის სიმარე, და სახლო სოფან მს სვეტიც; დოინო ქვეყანა შეგებითა, ქმნა დიდი ცხოვრება ბაგრატ საქართველოს მფუისათვის; პატრიარქის დებრამან, და ვერ წარუდს ქვეყანა ბტრია. (იხ. ქართ. ცხოვრ. 219 და 220 კაბადონი). ამ შთამამავლობისაგან ხსოვნის დროს მს მფლველობით-მთავარმა ს.ბ.ა. თვის მამულობით და გამბედაობით უწევდა სხვა ქართველებს პატრიარქობის მავალითი. პატრიარქის ერისთავი იოანე ამატეკრი მამცა საბას მავალითს და იმეგ დამაპყრა ბერძნები, რომ იმთ არაძე თუ კიდევ ომის გარემოება და საქართველოს დაპყრობა მოინდუმეს, არაძე ეცდნენ, რომ საქართველოს მეფეს ბაგრატს შერიგებოდნენ. მართლებებისაგან დამარცხების ჯგერს და ბოლმას მსტანტინე იმპერატორის მოკვდა და რომაულ იმპერატორმა ბაგრატს შეეფეს მისკა კურაპალატობა და თაიისი ძმის მსმელი ბტეთის ასული მონეა დიდის მზითით და საჩუქრებით და ამით შეურვიდა. ამ გვარად 1032 წელს საქართველოსა და საბერძნეთს შუა საბას მოქმედებდა, საქართველოს მათალიკონის მელქისედეკის გონიერებამ და მეფე ბაგრატის დედის მრამდ დედოფლის პოლიტიკამ და-მარცხეს საბერძნეთი და გამოიხნეს საქართველო საბერძნეთის ბძლავრებისაგან.

ინგლო ჰანაშული.

ხეთის თვის ანგარიში ოქსინს ბაშხსხაშული-შხხხაშულის აშხანაშოლის ალფ-მიტაშისა 1874 წლის 21 მარტებამ 21 საგვისტომდის აშხანაშოლში ირიცხება წვერდ ორას ოცდათერთმეტი კაცი.

ა.) შპისავალი

- 1) წვერთაგან შხხხანალი საწლო ფული . . . . . 1,452 მ.
- 2) სესხი, რომელიც აშხანაშობამ აილა დამუხედებოდა . . . 1500 მ.
- 3) აშხანაშობამ იხსნა ტფილისის სახუთირობო ნდობის საზოგადოებისაგან და ეჭობა პირთაგან . . . 1470 მ.
- 4) სასარგებლოდ შეტარებისა კერძო პირთაგან . . . . . 40 მ.
- 5) სარგებელი აღებული ვასესხებულის ფფლისაგან . . . . . 216 მ. 30

სულ შპისავალი 4,678 მ. 30 მ.

- 1.) მსსესხებულა . . . . . 3,705 მ.
- 2.) შტანილია მფილისის საფრთხი-ერთო ნდობის საზოგადოებამ, . . . 150 მ.
- 3.) სარგებელი მიეცემული ნაესხვდ ტფილისის საფრთხირობო ნდობის საზოგადოებამ . . . . . 21 მ. 23 მ.
- 4.) დასარგებლოდ გამეგობრებულ . . . 252 მ.

სულ სასავალი 4,128 მ. 23 მ.

- 1.) შტანილია ტფილისის საეკერო ბანკში . . . . . 100 მ.
  - 2.) აშხანაშობას ერება სარგებელი ტფილისის საეკერო ბანკებამ . . . 17 მ. 20 მ.
  - 3.) ტფილისის საფრთხირობო ნდობის საზოგადოებამ გამოეგო რცხა წყობების თანხამ . . . . . 2 მ. 65 მ.
  - 4.) ნელი ფული არის კასასში . . . 430 მ. 22 მ.
- სულ 550 მ. 7 მ.
- ვასავალი არის 4,128 მ. 23 მ.
- ერთიანი ჯამი 4,678 მ. 30 მ.
- ბამეფები: მხიფთი მძლავრი. მრეგოლ მსხვილი.
- ს. მონის 22-ის აგვისტოს 1874 წელს